

Jólaprædikan 2021

Søgan, í evangeliinum hjá Lukasi, sum vit hava hoyrt í nátt, er ein av teimum kendastu søgunum í heiminum. Í kristnum londum er tað allarhelst tann kendasta søgan, og fyri okkum er tað so nógv meira enn bara ein søga. Evangeliid fortelur okkum um, tá Jesus var føddur, hvar tað hendi og hvør, ið var ein partur av hesi stórfingnu hending. Eg havi ikki verið her so leingi, men eg havi ein rímiligan varhuga av, at her er stór virðing fyri kristindóminum ímillum tað føroyska fólkið, eisini ímillum tey, ið ikki trúgva á Jesus Kristus. Soleiðis plagdi tað eisini at vera í mínum heimlandi, Englandi, men mentanin har er nógv broytt, síðani eg var smádrongur. Nú er tað sera vanligt at mæta ungum fólki og børnum, sum onga hómung hava av, hví vit hátíðarhalda jólini. Hetta kann eisini henda her. Eg vóni tað ikki, men vit eru ikki før fyri at síggja serliga langt inn í framtíðina.

Tað er sera umráðandi at hoyra søguna, sum hon hevur verið fortald í nærum tvey túsund ár. Vit hava júst hoyrt hana, men hvussu nógv av smálutunum minnst vit, eina løtu eftir, at hon er søgd? Eg havi hug at koma við einum uppskoti til, hvussu vit kunnu halda fast í tí, sum hevur týdning í mátanum, Lukasar evangeliid fortelur okkum um Jesu føðing. Eg haldi, at besti mátin at minnst, er at spyrja, hvør var ein partur av hendingini og eygleiða tey. Høvuðspersónarnir eru Jósef og Maria, hirðarnir og einglarnir. Lat okkum bara hugsa um tey fyrst.

Jósef er ein stillførur maður, ein maður sum altíð er hjástaddur. Einki av evangeliinum endurgevur eittans orð, sum hann segði. Hann var ikki málleysur, men hann var ein sera umhugsin maður. Hann hevði óvanligar dreymar og handlaði eftir teimum. Uppgávan, at vera verji hjá Guds soni, gjørdi hann ikki ræðsluslignan, tí hann var ein maður, sum handlaði, ein maður sum lurtaði eftir tí, honum varð boðað; grundaði yvir týdningin, og tók vísar og djarvar avgerðir. Á henda hátt, er hann ein framúr góð fyrimynd fyri allar pápar. Okkara heimur hevur í rúgvuvís av ráðum fyri møður, men tað er næstan ongin vegleiðing til pápar. Jósef er ein góð fyrimynd, serliga við hansara evnum at grunda yvir tað, ið Gud biður hann um. Hesi stillføri og sterki maður fann útav, hvat Gud vildi honum og bað hann um. Og hann gjørdi sítt besta fyri at gera eftir tí.

Maria er eisini stillfør í evangeliinum, sum vit júst hava hoyrt. Lukas fortelur okkum frá nøkrum av tí, hon sigur í øðrum samanhangi. Hon hevur eina samrøðu við eingilin Gabriel, sum var sendur at boða henni, at hon skuldi føða eitt barn og gerast móðir til Jesus, Guds son. Ortodoks kristin kalla hana Θεοτοκος (theotokos), ið merkir: ”Tann, ið føddi Gud” ella ”Guds móðir”. Tað eru tvær aðrar ferðir, at Maria tosar. Fyrru ferðina, tá hon og Jósef vendu aftur til Jerusalem, aftaná pílagrímsferðina, fyri at leita eftir Jesusi, ið varð verandi eftir, uttan at tey vistu av tí, tá átalar hon hann fyri at gera hana og Jósef bangin. Og eisini, til brúdleypið í Kána, tá hon bað Jesus um at hjálpa vertinum, sum onki vín átti eftir, og Jesus svaraði henni, at tímin var ikki komin enn. Hon lat ikki við seg koma, og bað fyrireikararnar gera tað, hann gav teimum boð um. Henda síðsta søgan hevur sannført katolikkar um, at Mariusa bønir eru munagóðar. Í evangeliinum í nátt, hoyra vit onki um sjávla føðingini, men tann sannroynd er, at hon var útvald til hesa serstøku uppgávu, sum sigur okkum, hví tey kristnu hava stóran alsk og virðing fyri henni.

Fyri páskir, tað árið pávi Frans var valdur, fortaldi hann katólskum biskuppum og prestum, at teir skuldu lukta eins og teirra seyðir. Summir av mínum vinum misskiltu hetta, tí teir hildu, at pávin eggjaði teimum til, at teir skuldu hava førleikan at kenna luktin av teirra seyði. - Nei, hann segði, at vit skuldu lukta(stinka) eins og seyðurin. Eg eri vísur í, at hann hugsaði um hirðarnar, sum vóru í markini nærhendis Betlehem. Teir vóru menn, ið brúktu vikur og enntá mánaðir saman við seyðinum, dag og nátt, og sikkurt bar tað á, at seyðurin gníggjaði seg ímóti teimum so mikið ofta, at teir luktaðu eins og teir. Pávi Frans eggjaði okkum til at læra tey menniskjuni at kenna, sum eru litin okkum upp í hendi, og at brúka tíð saman við teimum. Í boðskapinum í nátt, umboða hirðarnir fólkið, sum samfelagið vanliga ikki roknað fyri nakað; menn, ið lukta eins og seyður, eru oftast óskúlaðir, ótilgjørdir og einfaldir. Tað týdnigarmesta at leggja merki til, er, at hesi útskot, vóru tey fólkinum, sum Gud valdi til at vera hansara fyrstu vitni til Jesu føðing. Gud er ikki sum vit. Hann velur ofta fólk, sum vit ikki halda vera nakað serligt, og gevur teimum ein týðningarmiklan leiklut í komu Jesusar í millum okkum.

Einglarnir vóru eisini til staðar, tá ið Jesus var føddur. Teir eru ikki menniskju,.... men boðberar. Orðið ”eingil” merkir ein boðskapur ella ein boðberi. Ein av einglunum tosaði við hirðarnar, og segði teimum at frelsarin var føddur, og at teir kundu finna hann reivaðan og liggjandi í eini krubbu í Betlehem. Síðani var himinin fullur av einglum, sum prísaðu Gudi við orðunum, sum vit hvønn sunnudag syngjandi hálova og lovprísa Gudi: “Heiður veri Gudi í hægsta himni.”

Eg mangli at nevna ein persón, geri eg ikki tað? Eg havi ikki nevnt Jesus. Jósef og Maria vóru har. Einglarnir og hirðarnir vóru eisini nærhendis, tá Jesus var føddur. Jósef og Maria eru tey, sum Gud valdi út til at ansa barninum og uppala tað; einglarnir kunngjørdu føðing hansara og prísaðu Gudi, og hirðarnir umboðaðu restina av mannaættini, - tað vil siga okkum. Tann sannroynd, at teir vóru fátækir og einfaldir menn vísir, at tað er okkurt heilt serligt við hesum barninum, og at tað er tað, sum er tað týdnigarmesta í jólaboðskapinum.

Hvat var so serligt við hesum barninum? Harrans eingil boðaði hirðunum, ”Eg beri tykkum eini gleðið, eini gleðið sum skulu vera fyri alt fólkið. Tí at tykkum er í dag ein frelsari føddur”. Eg haldi, at tað er her, at summi menniskju í dag hava trupulleikar við jólaboðskapinum. Tað eru nógv menniskju, sum heilt einfalt ikki trúgva, at tey hava tørv á einum frelsara. Seinastu mongu árinum hevur tað verið eitt vaksandi tal av menniskjum, sum er vorðin sannførd um, at menniskjaættin er blivin vaksin og ikki hevur brúk fyri hjálp frá nøkrum, og so avgjørt ikki frá Vár Harra. Nógv av okkum eru freistaði til at halda, okkum vera so klók, at vit sjálv kunnu loysa allar teir trupulleikar, vit mæta í lívinum. Eg kann einans tosa fyri meg, tá eg sigi, at eg síggi eina vón í tí, sum einglarnir søgdu við hirðarnar. Eg kenni mínar avmarkingar, og eg síggi tað, at uttan hjálp, er tað eingin móguleiki fyri, at eg kann megna allar avbjóðingarnar, eg mæti í heiminum og innan í mær sjálvum. Eg havi avgjørt brúk fyri einum frelsara. Eg hugsu um, hvørjar tykkara royndir eru, og hvat hava tær lært tykkum um tørv á einum frelsara. Vit kunnu ongantíð noyða nakran at viðurkenna, at hann ella hon hava tørv á at verða frelst; - alt vit kunnu gera, er, at vera erlig um, hvussu vit síggja okkara egnu lív.

Fyri tey sum trúgva, at tey hava tørv á at verða frelst, bera einglarnir okkum sanniliga góð tíðindi. Teir fortelja okkum, hvar vit kunnu finna frelsaran, og mest av øllum, fortelja teir okkum, at hann er borin í heim. Evangelið eftir Jóhannes sigur tað so vakurt. ”Orðið sum varð hold og tók búgv okkara millum”. Vit kunnu eisini siga tað upp á ein annan máta: ”Gud er vorðin ein av okkum, og er komin at búgva á okkara gøtum. Eg trúgvi veruliga, at um vit lurtu við umhugsni og grunda yvir tað, ið evangeliini fortelja okkum um Jesu føðing, síggja vit, at Gud er ófatiliga gávumildur við okkum; Gud ynskir, at vit skulu vera eydnusom; Hann

ynskir ikki, at vit skulu hava ov nógvar trupulleikar at dragast so sum sjúku v.m.(við meira) Tað kunnu koma tíðir, har hetta kann vera okkum at meini. Tí Gud setti okkum fræls, eins væl og hann gjørdi náttúruna frælsa. Líðing er ein partur av at vera menniskja, og hesa tíðina av árinum kunnu vit finna søgur um líðingar, ið næstan ikki eru til at bera.

Tá er tað, at tað er týðningarmikið at minnst til, at pinkubarnið, sum varð føtt í Betlehem, ikki var verandi pinkubarn rættiliga leingi. Hann mentist og bleiv til drong, ið ynskti at tosa um Gud og varð tí verandi eftir í templinum í Jerusalem, og gjørdi harvið foreldrini bangin. Seinni gjørdist hann timburmaður, sum prædikaði í synagoguni og tók hann fólkið á bóli, sum lurtaðu, tí hann var so vísur. Hesin heilagi maður, gjørdi sjúk fólk frísk, blind fingur sjón og lamin kundu ganga og eisini dreiv hann út illar andar. Hann lærði frá sær, og læra hansara undraði teir skriflærdu og fariseraranar; enn tá tann rómverska landshøvdingan, Pontius Pilatus. Hann varð krossfestur; og í líðing síni kom hann nær hvørjum einstøkum okkara, ið eru undir atsøkn ella líða av pínu, so eingin av okkum skal kenna seg vrakaðan.

Í nátt, minnst vit, hvussu Gud gjørdist ein okkara. Tað er sera trupult at fata, men um vit kunnu trúgva tí, so broytist alt – og øll. Tað merkir, at ongin av okkum longur er skildur frá Gudi, og tað merkir eisini, at Gud altíð er ein partur av okkara lívi. Gud er ikki túsundur av mílum hiðani. Hann setti sín fót á jørðina og livdi eitt lív, ið ikki var so nógv annarleiðis enn okkara egna.

Peter Fleetwood, prestur